

Изводи и научени уроци от първата обмяна на добри практики по Програма ЗОВ

Кратък доклад от обратната връзка от участници в обмяна на добри практики за ранно детско развитие по Програма ЗОВ (28 февруари – 02 март 2017 г.) гр. Русе в рамките на Българо-Швейцарската програма за сътрудничество

Данните в настоящия доклад представят предоставената обратна връзка от 25-ма участници в обмяната на добри практики за ранно детско развитие по Програма ЗОВ, проведена в периода 28 февруари – 2 март 2017 г. в гр. Русе, и отразяват основни наблюдения, изводи, научени уроци и идеи за използване в работата по проектите в рамките на програмата на придобитите знания и умения в резултат на участието във форума.

Основни изводи:

Цялостната оценка за проведената обмяна на опит в Русе е положителна. Форумът е отговорил на очакванията и е допринесъл за развитието на професионалните компетентности на участниците, а удовлетвореността от съдържанието на програмата, работата на лекторите/презентаторите, модераторите и организаторите и домакините е висока.

Обобщените резултати от обратната връзка показват, че ключовите възможности за образователни иновации в работата по проектите на ЗОВ са свързани с:

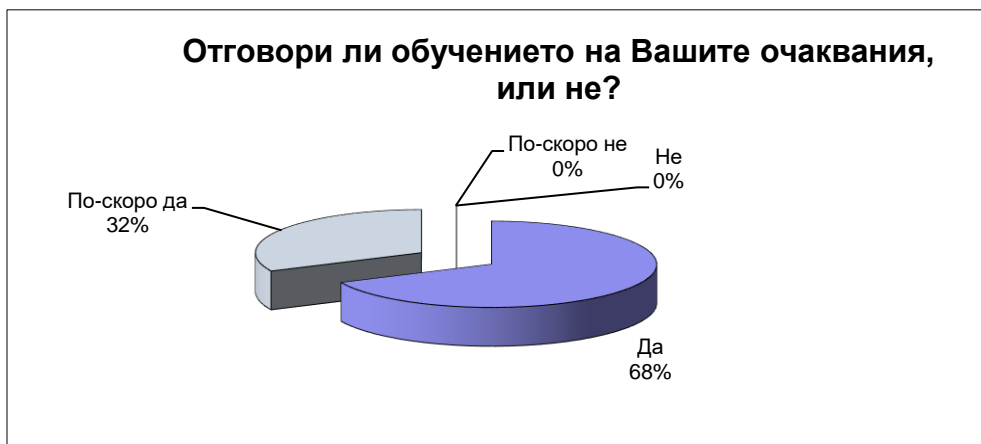
- подходите на учебна/педагогическа работа за включването на ромите като разработването на нов модел за овладяване на български от деца-билингви, включващ използването на оригинални игри, работата в клубове и ателиета и други форми на извънкласни и извънучилищни дейности с децата и учениците;
- ефективните подходи за достигане чрез ефективна комуникация на разбираем „език“ до ромските общности като образователна медиация, хепънинг и моделите за работа с родителите и включването им в различни съвместни дейности с образователните институции като „Уикенд-училища“;
- идеите за летни училища и други извънкласни форми;
- използване на изкуствата, вкл. операта като инструмент за социално приобщаване;
- премахване на финансовите бариери за достъп до образование за най-уязвимите групи;
- осигуряване на устойчивост на проектните резултати чрез разработване на общински политики за ранно детско развитие и образователна интеграция.

Необходимите допълнителни ресурси за прилагането на иновациите включват: разработени методики, учебни програми и помагала, оборудване на библиотечен кът с

приказки за деца, книги с детски илюстрации, интерактивни игри за работа по звукова култура, както и цялостното подобряване на влошената заради бюджетни рестрикции материална база, която прави детската градина непривлекателна и затруднява учебния процес.

Количествени измерители на полезността на форума

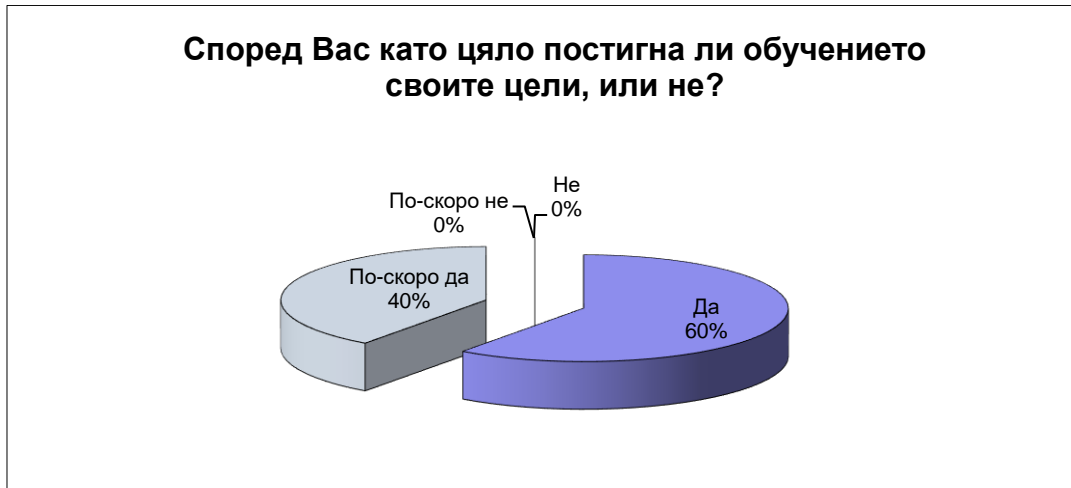
Над 2/3 от участниците споделят, че обучението е отговорило изцяло на техните предварителни очаквания, а още 32% от професионалистите, взели участие във форума споделят, че срещите, дискусиите и презентациите в рамките на обмена в гр. Русе са отговорили на по-голямата част от очакванията им. Липсват напълно или частично негативни отговори на този въпрос.

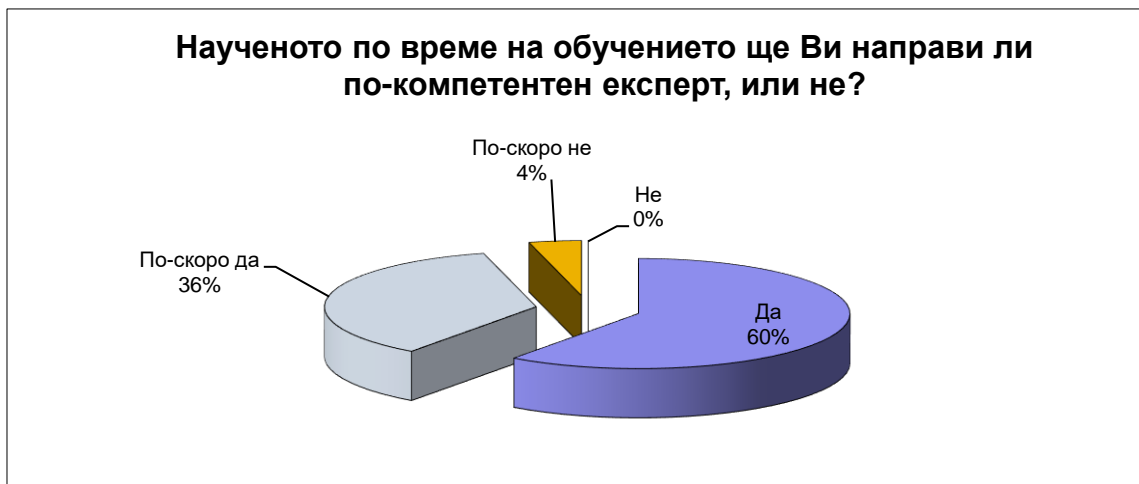
Петима от шестима участници са разполагали с достатъчно количество предварителната информация за събитието, а още 12% са били по-скоро информирани в достатъчна степен за съдържанието на обмена. Вероятно принос за високия дял положителни отговори има предварителната подготовка на форми и презентации на значителен дял от участниците в обмена. Едва 4% от участниците споделят, че не са били запознати преди форума с неговата програма.

Значителна част от представителите обратна връзка участници – 60% - са категорични, че обмяната на опит в Русе е постигнала изцяло целите си, а още 40% смятат, че целите са били по-скоро постигнати. При отговора на този въпрос също липсват каквито и да било отрицателния становища.

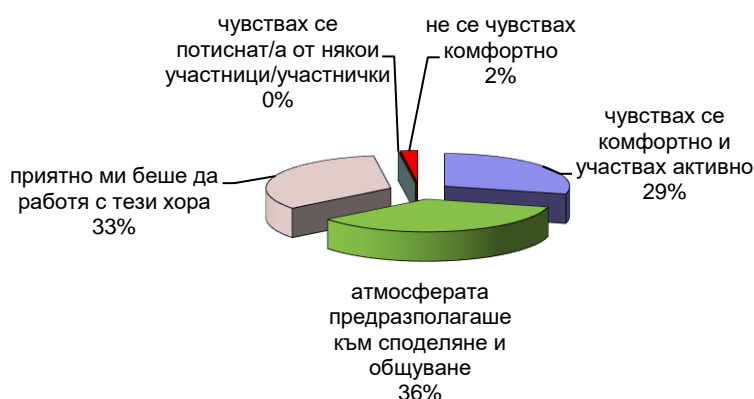

Сходно е разпределението на отговорите на въпроса дали обучението е направило участниците по-компетентни експерти. Според почти всички участници споделените знания и опит са довели до повишаване на професионалните им компетентности – като за 60% влиянието е определено като много силно, а при други 36% - то е допринесло за развитието на експертизата им макар и в по-малка степен. Налице е и, макар и малък, дял обучаеми – 4%, според които форумът не е добавил стойност към експертните им познания и умения.

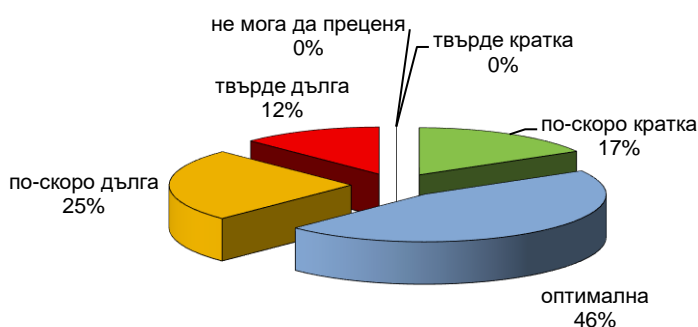
Предпоставка за ефективността на работата в рамките на форума е създадената от домакините и организаторите атмосфера, която според оценките на участниците е предразполагала към споделяне и общуване, 29% самооценяват участието си като „активно“, а за още 33% дискусиите и комуникациите в работните групи са определени като приятни дейности. Минимален дял от респондентите – 2% - посочват, че не са се чувствали комфортно.

Как Ви се стори групата от участници, в която работихте?

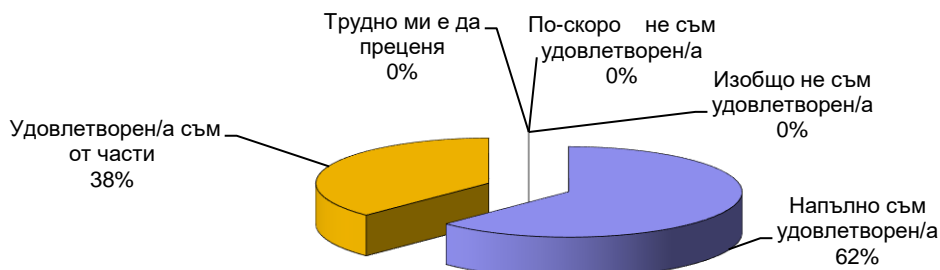
По отношение на продължителността на семинара мненията са поляризирани между 46% от обучаемите, които смятат, че продължителността на обмена е била оптимална. Според 37% обаче, той е могъл да бъде по-скоро или доста по-кратък, а 1 от 6-ма участници пък заема точно противоположната позиция – че продължителността не е била достатъчна. Тази част от анкетираните споделят известно разочарование от интензивната програма и наситеността с презентации, които не са позволили да остане достатъчно време да се осмисли представеното и да се проведат по-задълбочени дискусии по иначе определените като интересни подходи и мерки за интеграция. Тези участници отправят препоръки за по-кратки и фокусирани презентации, както и за планиране на достатъчно време за работа по групи, неформални разговори и проблематизиране на споделената информация.

Как преценявате продължителността на семинара?

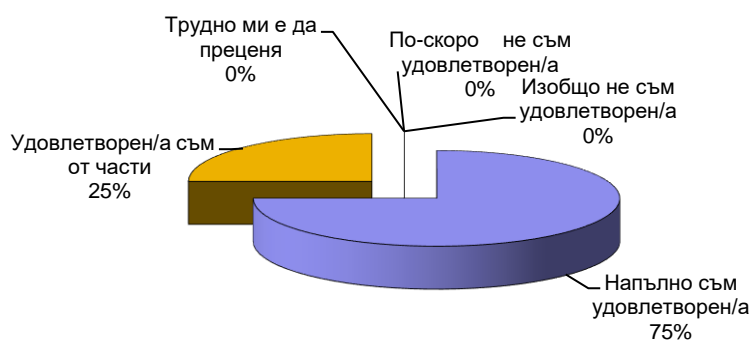
Удовлетвореността от съдържанието на обучението е много висока за 62% от участниците и по-скоро висока според 38%. Няма изразили неудовлетвореност респонденти. За най-високо ценените елементи на обмена вж. по-долу раздела с обобщението на резултатите от обратната връзка, получено след систематизиране на впечатленията от семинара в гр. Русе.

До колко останахте удовлетворен/а относно - Съдържанието на обучението?

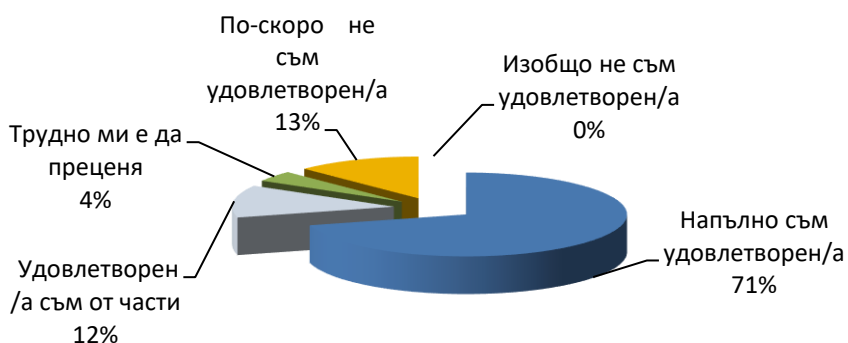
За 4-ма от 5-ма участници подходите на обучителния екип е приет с пълно удовлетворение, а още $\frac{1}{4}$ от участниците в обмена са частично удовлетворени от предложения подход на работа, който всъщност в голяма степен се основава на принципа за участие на самите обучаеми и учене от техните опит и знания.

До колко останахте удовлетворен/а относно - Подхода/ метода на работа на обучителния екип?

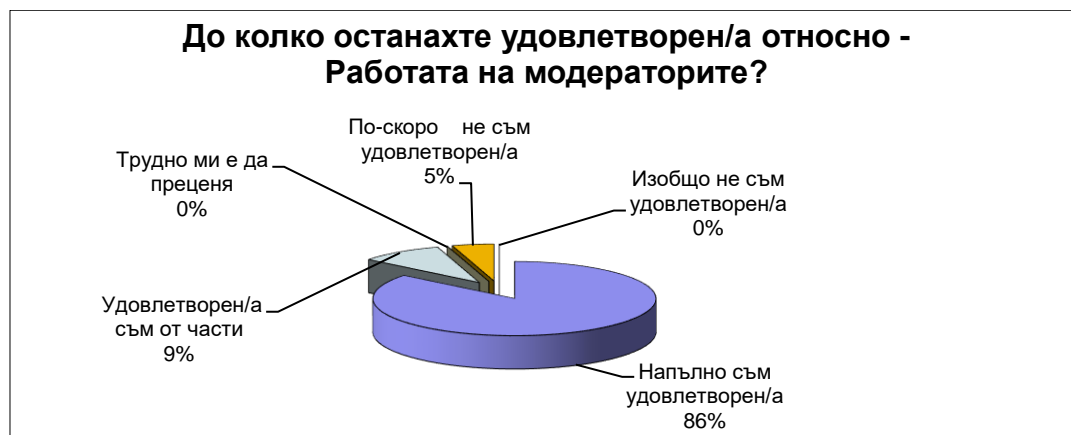

Неслучайно и работата на лекторите е оценена положително от 83% от участниците. Един от 6-ма обаче е останал разочарован от част от лекциите/презентациите или има колебания в оценката си за тях.

До колко останахте удовлетворен/а относно - Работата на екипа лектори?

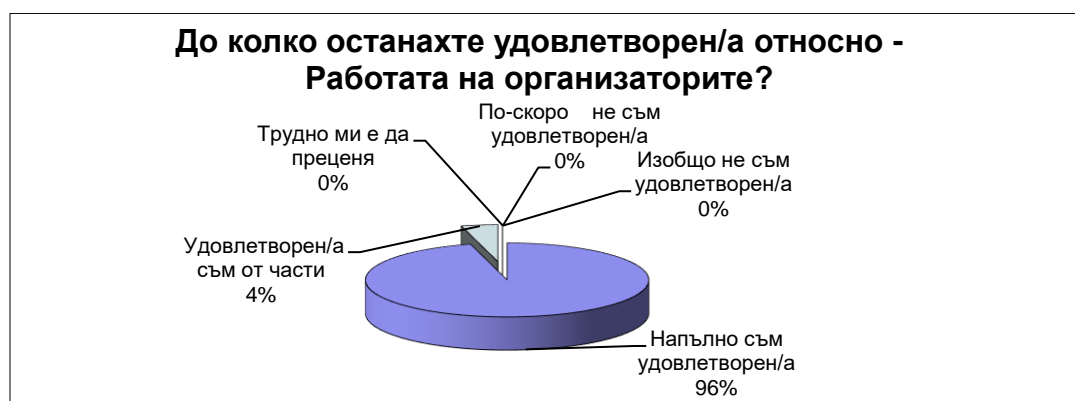
Преобладаващите оценка за работата на модераторите в рамките на форума са силно положителни и по-скоро положителни. Едва 5% от участниците посочват, че са останали по-скоро неудовлетворени от работата на модераторите.

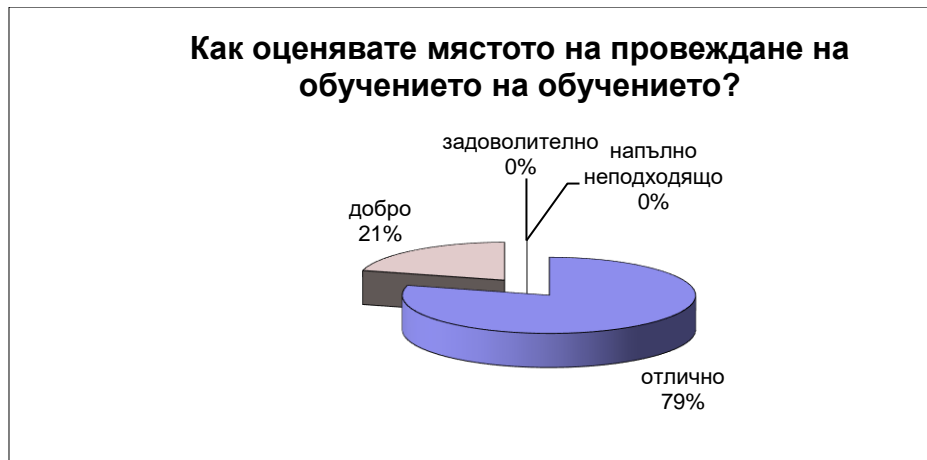
Цялостната организация на обмена в Русе е оценена като отлична от над 70% от представилите обратна връзка участници, а още 29% също дават положителна оценка, макар и по-умерена от тази на мнозинството. По отношение на нито един от въпросите, свързани с организацията на форума няма изразени негативни впечатления.

На изключително позитивни отзиви се радват организаторите на обмена в гр. Русе, като най-високи оценки за работата им дават 96% от анкетираните, а останалите 4% заявяват, че са по-скоро удовлетворени от нея.

Избраното място за провеждане на обучението е определено като отлично от почти 80% от анкетираните, а всеки пети го намира за „добро“.

Обобщение на резултатите от обратната връзка, получено след систематизиране на впечатленията от семинара в гр. Русе

Целта на въпросника за систематизиране на впечатленията от семинара в Русе бе, въз основа на наблюдения и размисли върху добрите практики, презентациите и дискусиите, да бъдат набелязани и споделени идеи за възможностите за прилагане на нови знания и умения при осъществяването на конкретната работа по проектите в общините-партньори по Програма ЗОВ. Попълнените въпросници са изпратени в рамките на 10 дни след провеждане на обмена и отразяват по-подробно осмислянето на резултатите от форума и идеите на участници за проектиране на придобитите знания и умения в работа по проектите по Програма ЗОВ.

Сред най-важното, научено в рамките на обменното посещение, се открояват представените иновативни подходи на проектите по Програма ЗОВ, включително:

- подходите на учебна/педагогическа работа за включването на ромите като разработването на нов модел за овладяване на български от деца-билингви, включващ използването на оригинални игри, работата в клубове и ателиета и други форми на извънкласни и извънучилищни дейности с децата и учениците;
- ефективните подходи за достигане чрез ефективна комуникация на разбираем „език“ до ромските общности като хепънинг и моделите за работа с родителите и включването им в различни съвместни дейности с образователните институции като „Уикенд-училища“;
- идеите за летни училища и други извънкласни форми
- използване на изкуствата, вкл. операта като инструмент за социално приобщаване.

Индивидуалният подход в работата (вкл. разговори с родителите и намаляването на броя деца в групите с оглед освобождаване на време за индивидуален подход към всяко дете) е сред препоръчаните решения за насърчаване на записваемостта и качеството на подготовката в образователните институции.

В презентациите на „гостуващите“ общини, освен отделните добри практики, се подчертава значимостта на провеждането на последователна политика на местно ниво, която е ключова предпоставка за устойчивост и добри резултати. Освобождаването от такси за детска градина за децата на 5-6 и 6-7 години се оценява от част от участниците като възможност обхващането на деца от уязвими групи да се увеличи.

Като цяло между различните проекти/практики на общините по Програма ЗОВ са налице редица сходства по отношение на интервенциите и подходите – засилена работа с общността и родителите, подобряване на образователната среда, участие на образователни медиатори. Близостта е предпоставка за черпене на идеи и опит при търсене на общи решения в сходни контексти. Не случайно част от общините по програмата вече са договорили обменни визити помежду си. Заедно с това обаче, трябва да се отчита и спецификата на местния контекст, който налага прецизна оценка на възможностите за пренос и адаптиране на иновации.

Възможности за приложения и адаптации на наученото, идентифицирани от участниците

Сред инструментите/техниките/конкретните решения, за които участниците са научили и смятат, че би било добре да се опитат да адаптират/развият в работата на екип по Програма ЗОВ, са:

- По-фокусирана работа на терен и издирване на местни активни представители на общността, които биха подпомогнали работата на екипа и партньорите при достигането до целевите групи. Основна роля в този процес имат образователните медиатори.
- Неформалното образование за родители и съвместни изяви на родители и деца.
- Включване на децата в разнообразни форми на извънкласна работа, „занимания по интереси“ и „организиран отдих и спорт“ за развитие на езиковите им умения и способностите им, вкл. работа на децата с педагози от областта на изкуствата (музика, театър, изобразително изкуство и т.н.) и разработване на интерактивни игри, игри със състезателен характер, организиране на различни културни и образователни събития.

Сред необходимите допълнителни ресурси за прилагането на иновациите са: разработени методики, учебни програми и помагала, оборудване на библиотечен кът с приказки за деца, книги с детски илюстрации, интерактивни игри за работа по звукова култура, както и цялостното подобряване на влошената заради бюджетни рестрикции материална база, която прави детската градина непривлекателна и затруднява учебния процес.

Очаквания за следващи подобни форуми

Презентациите на проектите по Програма ЗОВ са генерирани интерес за проследяване на ефектите от прилагането на добрите практики и модели и очаквания на следващ етап участниците в обмените между общините да научат какви са били трудностите при прилагането на представените практики и как са отчитани резултатите от тях.

Налице са и очаквания за представяне в много по-голяма степен на партньорствата, които общините имат с НПО за реализиране на интеграционните политики и приноса за тяхното изпълнение на съвместната работа с НПО по Програма ЗОВ.

При други подобни обмени може да се помисли и за акцент върху примери от реалната практика по Програма ЗОВ, които са дали добри резултати.

Сред препоръките на участниците е да се осъществят учебни посещения в образователни институции или услуги на място, където да се видят постиженията и да се усети средата и атмосферата на работа, след което да се пристъпи към обсъждане.

За част от общините интерес би представлявала и информацията относно съществуващи подходи и техники в областта на преподаването в мултикултурна среда.

Макар обменът на добри практики в областта на включването на родителите и на цялата ромска общност в образователния процес да е оценен като много полезен до момента, повишаването на квалификацията за работата с родителите и местната общност остава сред целите на екипите като важна предпоставка за по-успешна образователната интеграция.